

**draugiškas
internetas**

Draugiško interneto naujienlaiškis „Junkis saugiai ir atsakingai“

Nr. 3

Šiame Saugesnio interneto projekto naujienlaiškyje rasite:

Saugesnio interneto forumas Briuselyje

„Youth manifesto“: jaunimas kreipiasi į jus!

Paroda MOKYKLA 2014

Sveikiname konkurso „Metų saugesnio interneto mokytojas“ laimėtojus!

Ar jūsų kompiuteris dalyvauja kenkėjiškoje veikloje?

Teigiamas turinys ir paslaugos vaikams

Planšečių turėtojų skaičius paaugo daugiau nei dvigubai

Programos eTwinning stovykla

2014-11-28

SAUGESNIO INTERNETO FORUMAS BRIUSELYJE

Šių metų lapkričio 4-7 dienomis Lietuvos atstovai iš įvairių institucijų dalyvavo Briuselyje vykusiame „Saugesnio interneto“ tėvų ir vaikų [forume](#). Forume taip pat apsilankė bei jaunimui skirtose veiklose dalyvavo ir konkurso „2014 m. Saugesnio interneto renginiai mano mokykloje“ nugalėtoja Odeta Jurgutytė su kartu lydėjusia mokytoja Jūrate Drazdauskiene.

Forume dalyvavo iš 40 šalių, daugiau kaip 260 dalyvių, kuriuos sudarė: jaunimas, tėvai, pedagogai, politikai, verslininkai, saugesnio interneto centrų atstovai, mokslininkai, Europos komisijos nariai,

nevyriausybinų organizacijų darbuotojai ir kt. Šių metų pagrindinė renginio tema—„Augame skaitmeniniame pasaulyje“ (angl. „Growing up digitally“). Renginio metu vyko pristatymai, pranešimai, diskusijos įvairiomis temomis: žmogaus teisės elektroninėje erdvėje, „M“ karta (mobiliųjų, išmaniųjų telefonų karta), reklama internete, tinkamo turinio programėlės (anglų k. suitable content apps.), pozityvus turinys internete, jaunimo saviraiška ir kūrybiškumo ugdymas internetinėje erdvėje, bei jaunųjų kūrėjų geroji praktika. Viso renginio ataskaitą anglų kalba rasite [čia](#).

Saugesnio interneto forume diskutuojant šiomis temomis išryškėjo šios gairės:

- ✓ **Poreikis adaptuoti saugumo nustatymus elektroniniuose įrenginiuose jaunesiems internetinių technologijų vartotojams.** Vidutiniškai aštuonerių su puse metų amžiaus vaikai pradeda naudotis planšetiniais kompiuteriais, tačiau šio amžiaus vaikai gali susidurti su nepageidaujamu, žalingu ir amžiaus neatitinkančiu turiniu ir elektroniniais žaidimais, kuriuos gali lengvai įsidiegti. Todėl forumo dalyviai skatintų tėvus domėtis, kokius žaidimus žaidžia jų vaikai, bei nustatyti reikiamus saugumo nustatymus, kad apsaugotų vaikus nuo netinkamo turinio „iššokančių“ reklamų.
- ✓ **Rizikų, esančių internete, supratimas, tinkamas interneto galimybių naudojimas kovojant su jomis.** Vis daugėja internetinių patyčių, tačiau dar neatrandama efektyviausio būdo kovoti su šiomis ir kitomis problemomis internete. Forumo dalyviai pabrėžė, kad būtinas glaudus tėvų, jaunimo, pedagogų, politikos kūrėjų, mokslininkų bendradarbiavimas siekiant išspręsti šias problemas. Svarbu nepamiršti, kad internetas atveria daug galimybių, tačiau kartu su jomis atsiranda ir grėsmių, todėl būtina mokytis pagalbos vieni kitiems.
- ✓ **Poreikis atskirti švietimą ir teisinį reguliavimą internete nuo reklamų ir kito nepageidaujamo turinio.** Internetas tapo labiau komercinė, nei šviečiamoji erdvė. Jame atsirado per daug reklamų, todėl vaikams yra sunku atskirti komercines reklamas nuo šviečiamojo ir informacinio turinio. Forumo dalyviai pripažino, kad internetinę reklamą sunku teisiškai apriboti ir kontroliuoti. Dėl to vaikai internete susiduria su jų amžių neatitinkančiomis, suaugusiems skirtomis reklamomis, kenkėjiškomis programomis ir duomenų saugumo pažeidimais.

- ✓ **Igalinti jaunimą būti aktyviu kūrėju, o ne vien pasyviu vartotoju.** Skatinti jaunimą kūrybiškumo, saviraiškos, aktyvaus ir tinkamo dalyvavimo internetinėje erdvėje. Jaunimas pasisakė, kad kiekvienas asmuo turi turėti teisę ir galimybę laisvai kurti ir įgyti skaitmeninių įgūdžių ir žinių. Verslo atstovai teigė, kad svarbu jog jaunimas mokytųsi kodavimo ir programavimo. Kiti dalyviai pridūrė, kad menai, fotografija, rinkodara ir kiti įgūdžiai taip pat reikalingi saviraiškai internete.

„YOUTH MANIFESTO“: JAUNIMAS KREIPIASI Į JUS!

Jaunimo manifestas – tai visos Europos jaunimo iniciatyva, remiama Europos Komisijos, kurios tikslas suteikti jaunuoliams balso teisę formuojant rytojaus interneto pasaulį.

Iniciatyvoje dalyvavo 9-18 m. vaikai ir jaunuoliai iš 31 Europos šalies. Vaikai ir jaunimas siūlė savo tezes, mintis, kurios pretenduoja būti išrinktos geriausiomis, labiausiai atspindinčiomis šiandieninio jaunimo lūkesčius internete. Pirmame balsavimo etape buvo atrinktos 30 daugiausia balsų surinkusios tezės, iš kurių paskutiniame etape vaikai ir jaunuoliai išrinks 10 tinkamiausių tezių, sudarysiančių manifestą. Siūlome susipažinti su 30 tezių, išrinktų pirmame balsavimo etape:

1. Prieinamumas (angl. accessibility)	Internetas turėtų būti prieinamas visiems.
2. Sąmoningumo didinimas (angl. awareness raising)	Mes norime daugiau sąmoningumo didinimo iniciatyvų interneto klausimais – mums ir mūsų tėvams.
3. Kultūrinių barjerų panaikinimas (angl. breaking down cultural barriers)	Mes norime, kad internetas būtų ta terpė, kurioje galime sugriauti kultūrinius barjerus.
4. Mokymo programų įsipareigojimas (angl. curriculum commitment)	Mes norime reguliaraus IKT mokymo/švietimo savo mokymo programose.
5. Demokratija internete (angl. democracy online)	Norime atviro ir demokratiško interneto.
6. Skaitmeniniai įgūdžiai (angl. Digital skills)	Norime pagalbos besimokant, kaip konstruktyviai įvertinti informaciją internete.

7. Švietimas (angl. Education)	Internetas turėtų suteikti mums geresnių mokymosi galimybių.
8. Skaitmeninių įgūdžių mokymas (angl. education in digital skills)	Mes norime nuolat mokytis, kaip būti geras skaitmeniniais piliečiais.
9. Mokymo atsakomybė (angl. Educational responsibility)	Mokyklos turi prisiimti atsakomybę už pateikiamą informaciją apie saugumą internete;
10. Įgalinimas (angl. empowerment)	Mes norime gebėti veikti internete atsakingai.
11. Laisvas priejimas (angl. free access)	Mes norime laisvos prieigos prie interneto, kuri padėtų mums mokytis.
12. Išraiškos laisvė (angl. freedom of expression)	Mes norime turėti galimybę išreikšti save internete laisvai.
13. Atotrūkis tarp kartų (angl. generation gap)	Internetas turėtų padėti šviesti vyresnę kartą, kuri „kovoja“ su technologijomis.
14. Internetas be įsilaužimų (angl. hack free)	Mes norime interneto aplinkos be įsilaužimų;
15. Verslo kompanijų atsakomybė (angl. industry responsibility)	Interneto paslaugų tiekėjai turėti prisiimti daugiau atsakomybės šviečiant savo vartotojus.
16. Infrastruktūra ir ryšys (angl. Infrastructure and connectivity)	Vyriausybės turėtų investuoti į IKT infrastruktūrą aprūpindamos aukštos kokybės, didelio greičio ryšiu;
17. Infrastruktūra švietime (angl. Infrastructure in education)	Vyriausybės turi investuoti į IKT švietime.
18. Interneto etiketas (angl. netiquette)	Mums reikia mokymo, kokiais naujais būdais atsakingai bendrauti internete.
19. Internetinė reklama (angl. online advertising)	Mes turėtume būti apsaugoti nuo nepageidaujamos, netinkamos reklamos internete.
20. Internetinis nusikaltimas (angl. online crime)	Mes norime geresnių pranešimų apie internetinius nusikaltimus sistemų.
21. Tėvų įgalinimas (angl. parental empowerment)	Tėvams reikia švietimo, kaip geriau padėti savo vaikus internete.
22. Tėvų atsakomybė (angl. Parental responsibility)	Mes norime, kad mūsų tėvai bendrautų su mumis ir suprastų mūsų patirtis internete, kurdami abipusį pasitikėjimą.
23. Privatumas ir duomenų apsauga (angl. privacy and data protection)	Mes norime (galėti) apsaugoti savo duomenis ir privatumą internete.
24. Pagarba internete (angl. respect online)	Mes norime interneto pasaulio be patyčių, rasizmo ir netolerancijos.
25. Atsakomybė (angl. responsibility)	Mes turime prisiimti atsakomybę už mūsų pačių veiksmus internete.
26. Suinteresuotų šalių atsakomybė (angl. stakeholder responsibility)	Mes turėtume būti padrąsinti naudoti internetą kūrybiškai.
27. Techninės priemonės (angl. technical tools)	Mes norime efektyvesnių techninių sprendimų, kad galėtume būti saugūs internete.
28. Taisyklės ir sąlygos (angl. terms and conditions)	Mes norime taisyklių ir sąlygų, kurias lengvai suprastume.
29. Teisė būti pamirštam (angl. the right to be forgotten)	Mes norime turėti teisę būti pamiršties internete.
30. Patikrinimo įrankiai (angl. verification tools)	Mes norime prieigos prie kokybiško ir patikimo turinio internete.

Kviečiame apsilankyti interneto puslapyje <http://www.youthmanifesto.eu/>, susipažinti su tezėmis originalo kalba ir kaip pasiskirstė balsai balsuojant už jas galite [čia](#). Galutinis manifestas bus paskelbtas 2015 m. vasario mėnesį Briuselyje.

Taip pat primename, kad 2013 metų Saugesnio interneto dienos metu Lietuvos vaikai balsavo ir priėmė [Garbingo elgesio internete kodeksą](#).

Siūlome bendraujant su savo vaikais ar mokiniais saugumo internete klausimais išgirsti, ką jie sako, ko nori, ieškoti kompromisų, kelti diskusijas, suteikti pagalbą, atkreipti dėmesį, kad šiandien vis jaunesni vaikai ima naudotis kompiuteriais ir internetu, todėl saugumo internete klausimas darosi vis rimtesnė problema.

PARODA MOKYKLA 2014

Lapkričio 21 – 23 d. projekto „Saugesnis internetas“ komanda dalyvavo parodoje „MOKYKLA 2014“. Spalvingame stende „Draugiškas internetas“ kvietėme parodos lankytojus – mokytojus, mokinius, jų tėvelius – dalyvauti viktorinoje „Ar žinai atsakymus į visus klausimus?“.

Viktorinoje buvo pateikti klausimai šešiomis pagrindinėmis temomis: socialinis tinklas *Facebook*, programa *Skype*, internetinė svetainė *Youtube*, paieška internete, elektroninis paštas, kompiuteris. Kas neturėjo galimybės apsilankyti parodoje ir mūsų stende, kviečiame savo žinias patikrinti [čia](#).

Jeigu nežinote atsakymo, kviečiame jų paieškoti mūsų svetainėje www.draugiskasinternetas.lt!

Be viktorinos, visi, kas tik norėjo, turėjo galimybę nusifotografuoti ir „gauti“ saugaus interneto vartotojo pasą, pasidalinti savo mintimis, puošiant idėjas „Jeigu vieną dieną dingtų internetas, aš...“ medį, iš arčiau susipažinti su projekto svetaine, apie kurią išsamiai pasakojo projekto komandos nariai.

Aktyviausieji buvo apdovanoti projekto partnerių paruoštais suvenyrais, žodiniais paskatinimais, smalsiausi turėjo progą išgirsti patarimų, rekomendacijų, taip pat kilo diskusijų, nestigo šypsenų – projekto stendas tiesiogine to žodžio prasme dūzgė!

Taip pat pirmąją parodos dieną, lapkričio 21 d., atviroje konferencijoje „Ar mokytojas tebėra vedlys?“ apie medijų ir IT raštingumą, suaugusiųjų ir moksleivių vaidmenis, pranešimą tema „Vaikai ir technologijos: kylančios grėsmės ir suaugusiųjų vaidmuo, padedant su jomis susitvarkyti“ skaitė VŠĮ „Vaikų linija“ psichologė, savanorių mokytoja Jurgita Smiltė Jasiulionė. Pagrindiniai pranešimo akcentai: emocinės paramos vaikams ir paaugliams organizavimas, suaugusiųjų švietimas vaikų psichologinių sunkumų

temomis.

Kiek vėliau, toje pačioje konferencijoje pranešimą „Projektas „Saugesnis internetas – mokyklos bendruomenei“ skaitė asociacijos „Langas į ateitį“ projektų koordinatorė Rita Šukytė. Ji, projekto „Saugesnis internetas“ vardu kartu su partnerio TEO atstove Renata Gaudinskaite paskelbė ir apdovanojo konkurso „Metų SAUGESNIO INTERNETO mokytojas“ nugalėtojas.

Taigi, ačiū visiems, kas mus aplankė parodoje. Susitiksime kitais metais!

SVEIKINAME KONKURSO „METŲ SAUGESNIO INTERNETO MOKYTOJAS“ LAIMĖTOJUS!

Š. m. lapkričio 21 d. buvo paskelbti ir apdovanoti bendrovės TEO ir projekto „Saugesnis internetas“ surengto konkurso „Metų SAUGESNIO INTERNETO mokytojas“ nugalėtojai.

Daugelį dalykų apie virtualią erdvę vaikai ir jaunimas žino gerai, tačiau įgūdžių saugiau elgtis internete be mokytojų ar kitų specialistų pagalbos vaikai neįgis, nebent per skaudžią asmeninę patirtį. Todėl kvietėme mokytojus, kuriems rūpi vaikų ir jaunimo saugumas internete, dalyvauti šiame konkurse bei pasidalinti savo patirtimi šviečiant moksleivius ir kitus mokyklos bendruomenės narius atsakingiau elgtis internete.

Konkursui pateiktus darbus vertino specialiai sudaryta komisija – projekto „Saugesnis internetas“ partnerių bei bendrovės TEO atstovai. Laimėtojai buvo paskelbti ir apdovanoti š. m. lapkričio 21 d. parodos „Mokykla 2014“ metu vykusiame renginyje „Ar mokytojas tebėra vedlys? Apie medijų ir IT raštingumą bei saugumą internete: suaugusiųjų ir moksleivių vaidmenys“.

Sveikiname konkurso laimėtojus:

- I-oji vieta – Agnė Aleksonytė, Druskininkų „Atgimimo“ mokykla
- II-oji vieta – Inga Žemaitienė, Šiaulių Jovaro progimnazija
- III-ioji vieta – Giedrė Sudniūtė, Utenos Dauniškio gimnazija

Paskatinamieji prizai skirti Saulei Tiškuvienei (Raseinių Viktoro Petkaus pagrindinė mokykla) ir Liubai Vaigauskienei (Raseinių Šaltinio progimnazija).

Prizus laimėtojams įsteigė bendrovė TEO: nešiojamus ir planšetinius kompiuterius, nemokamą „TEO Wi-Fi“ belaidį internetą metams.

Visi šalies mokytojai galės pasisemti idėjų iš konkursui pateiktų darbų. Geriausia saugesnio interneto mokymo medžiaga netrukus bus paskelbta viešai – www.draugiskasinternetas.lt bei svetainės www.epilietis.eu skiltyje „Saugumas internete“. Kviečiame naudotis!

VARTOTOJAI NEMOKAMAI GALI PASITIKRINTI, AR JŲ KOMPIUTERIS NEDALYVAUJA KENKĖJIŠKOJE VEIKLOJE

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (RRT) nacionalinis elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo incidentų tyrimo padalinys (CERT-LT) ragina vartotojus nemokamai pasitikrinti, ar jo kompiuterio (ar kito tinklo įrenginio) išorinis interneto protokolo (IP) adresas pastaruoju metu nebuvo patekęs į kenkėjiškoje veikloje dalyvaujančių IP adresų duomenų bazę. CERT-LT duomenimis 2014 m. spalio 10 dienai Lietuvoje fiksuojama daugiau 25 000 įrenginių, kurie gali būti naudojami kenkėjiškai veiklai.

[HTTPS://WWW.CERT.LT/IRANKIAI](https://www.cert.lt/irankiai)

CERT-LT nuo 2006 m. bendradarbiauja su Lietuvos interneto paslaugų teikėjais bei su kitomis CERT grupėmis, siekiant gerinti kibernetinio saugumo būklę Lietuvos interneto tinkluose, informuoti interneto naudotojus apie pastebėtą jų kompiuterių dalyvavimą kenkėjiškoje veikloje ar turimas saugumo spragas. Tačiau, siekiant užtikrinti saugumą

elektroninėje erdvėje, reikia kad ir patys kompiuterių naudotojai imtųsi atitinkamų priemonių. CERT-LT svetainėje vartotojai patys gali pasitikrinti, ar jų kompiuteris saugus. Spustelėjus [čia](#) galima pasitikrinti, ar kompiuteris neužfiksuotas kaip dalyvaujantis botneto veikloje, ar neturi saugumo spragų, pasitikrinti įtartinas bylas, sužinoti savo kompiuterio IP adresą.

Jei vartotojas, patikrinęs savo kompiuterį, gauna įspėjimą apie tai, kad jo įrenginys nėra saugus, CERT-LT suteikia rekomendacijas, kaip elgtis toliau. 80 proc. kompiuterių naudotojų, apsilankiusių www.cert.lt tinklalapyje pavyksta pašalinti įrenginių saugumo spragas.

[Šaltinis](#)

TEIGIAMAS TURINYS IR PASLAUGOS VAIKAMS

Internetu besinaudojantys vaikai tampa kasdienybės dalimi vaikų darželiuose ir pradinėse mokyklose. Todėl reikia daugiau būdų jiems padėti žengiant pirmuosius žingsnius internete.

Teigiamas turinys ir paslaugos, kuriomis vaikai galėtų lengvai ir saugiai naudotis – ši svarbi tema jau buvo aptariama ir nacionaliniu ir europiniu lygiu – pvz., atrinktojoje Europos Komisijos grupėje teigiamas turinys buvo aptariamas renkat Europos teigiamo turinio konkurso laimėtojus 2011 – 2012 ir 2013 – 2014 metais, taip pat tam buvo skirta sesija Saugesnio interneto forume.

Pateikiame jums tinklo POSCON – teigiamo turinio ir paslaugų vaikams tinklo – sudarytą teigiamo turinio kriterijų sąrašą:

TIKSLINĖ GRUPĖ YRA AIŠKIAI NURODYTA

- ✓ Tikslinė grupė ar amžiaus ribos yra aiškios ir suprantamos.
- ✓ Turinys, jo dizainas ir navigacija jame yra tinkama pagal tikslinės grupės kognityvinę išsivystymą.
- ✓ Turinys/paslauga yra suprantama tikslinei amžiaus grupei.
- ✓ Informacija tėvams yra pateikta (ypač tais atvejais, kai turinys yra skirtas mažiems vaikams).

TURINYS IR PASLAUGOS YRA PATRAUKLIOS

- ✓ Turinys/paslauga yra pateikta patraukliai tikslinei grupei – kūrybingai, inovatyviai, interaktyviai, įtrauktos pramoginės ir/ar ugdomosios detalės.
- ✓ Atvaizdavimas yra aukštos kokybės,
- ✓ Kalba yra tinkama, be klaidų ir suprantama tikslinei grupei.
- ✓ Skatinamas tinkamas internetinis bendravimas ar gyvas bendravimas su šeima ir bendraamžiais.

TURINYS AR PASLAUGOS YRA NAUDOTINOS

- ✓ Navigacija yra patraukli naudotojui ir pritaikyta tikslinei grupei. Naudotojai nepasiklys svetainėje: jie visada žinos, kur jie yra.
- ✓ Internetinis adresas yra paprastas. Renkant adresą padarytos klaidos nenuves vaikų į žalingą turinį ar domenų turinčius virusų ar netinkamų reklamų.
- ✓ Turinio dizainas palengvina navigaciją ir leidžia vaikams lengvai orientuotis turinyje/svetainėje.
- ✓ Turinys/paslauga pasiekiami įvairiais įrenginiais ir platformomis (naršyklėmis, mobiliaisiais įrenginiais ir t.t.).

TURINYS IR PASLAUGA YRA PRIEINAMA IR ĮTRAUKIANTI

- ✓ Kuriant turinį ar paslaugą atsižvelgta į žmonių su regėjimo, klausymo, judėjimo ar kognityviniais sunkumais poreikius.

TURINYS IR PASLAUGA YRA SAUGŪS

- ✓ Turinys/paslauga nėra žalinga mažumoms: nėra įžeidžiančios medžiagos ar kitų žalingų elementų (pvz.: pornografija, rasistinis/smurtinis/įžeidžiantis turinys).
- ✓ Vaikai nėra nukreipiami į kitą netinkamą turinį/paslaugą, pvz., į tinklalapius, kurių turinys yra netinkamas vaikams.

TURINYS IR PASLAUGA YRA PATIKIMA

- ✓ Pateikiama informaciją apie tiekėją/kūrėją
- ✓ Kontaktiniai duomenys yra lengvai pasiekiami, kad susidūrus su problema tėvai ar vaikai galėtų lengvai susisiekti.
- ✓ Pateikiamas turinys yra teisingas, nepasenęs ir aktualus.
- ✓ Turinys nepažeidžia kitų asmenų autorių teisių.

VAIKŲ PRIVATUMAS YRA UŽTIKRINTAS

- ✓ Gerbiamos privatumo teisės.
- ✓ Nerenkama daugiau informacijos nei yra būtina.

- ✓ Asmeninė informacija yra tvarkoma konfidencialiai, išskirtiniais atvejais (pvz., pristatant prizą) viskas daroma aiškia tvarka ir patvirtinus, kad vėliau duomenys bus tikrai ištrinti.
- ✓ Informacija apie privatumo nustatymus ir politiką yra aiškiai matoma ir pateikta kalba, suprantama tiksliniai grupei ir jų tėvams.
- ✓ Jei lankytojų duomenys yra apdorojami, tai turi būti daroma skaidriai.
- ✓ Jei vaikai gali dalintis savo asmeniniais duomenimis, jie turi patvirtinti tėvų sutikimą.

JEI YRA ĮTRAUKTOS IR SOCIALINĖS MEDIJOS DETALIŲ: SOCIALINIAI TINKLAI, POKALBIŲ SVETAINĖS, FORUMAI, SVEČIŲ KNYGA, VAIZDO PLATFORMOS IR T.T.

- ✓ Pateiktos specialios taisyklės ir saugumo informacija kaip naudotis paslaugomis saugiai: (pvz. [Garbingo elgesio](#) bendraujant su kitais internete taisyklės, informacija apie asmeninių duomenų apsaugą ir kaip apsisaugoti nuo elektroninių patyčių).
- ✓ Reikalaujama tėvų sutikimo, jei reikia registruotis.
- ✓ Lengvai naudojamas ir randamas pranešimų apie netinkamą turinį ar paslaugą mechanizmas, (pvz.: pagalbos mygtukas, jei vaikai norėtų pagalbos ar patarimo arba pranešti apie galimai žalingą turinį ar kontaktą).
- ✓ Nuolatinis ir aktyvus naudotojų veiklos stebėjimas ir valdymas užtikrina, kad visas turinys, kuris gali būti žalingas vaikams bus pašalintas.

JEI PATEIKIAMA KOMERCINIO TURINIO: REKLAMA, INTERNETINĖ PREKYBA

- ✓ Komerciniai elementai, reklama ir internetinės prekybos galimybė yra aiškiai atskirta nuo viso turinio, lengvai atpažįstama, pažymėta kaip komercinis turinys ir tinkama tikslinės grupės amžiaus vaikams (pvz., nereklamuojama ar neparduodamas alkoholis ar cigaretės).
- ✓ Komerciniai elementai netrukdo naudotojui kontroliuoti savo veiksmų.
- ✓ Yra finansinis limitas, kurį vaikai gali išleisti svetainėje ar žaidime.
- ✓ Komerciniai pasiūlymai yra aiškiai išreikšti.
- ✓ Mokėjimo būdai reikalauja tėvų kontrolės.

PLANŠEČIŲ TURĖTOJŲ SKAIČIUS PAAUGO DAUGIAU NEI DVIGUBAI

Šiomet planšetinių kompiuterių savininkų Lietuvoje padaugėjo daugiau nei dvigubai, lyginant su pernai metais – šiuo metu šiuos įrenginius savo namuose nurodė turintys 7,3 proc. arba 167 tūkst. šalies gyventojų. Tuo metu 2013 metais planšetinius kompiuterius turėjo 3,1 proc. šalies gyventojų. Planšetinius įrenginius Lietuvoje dažniausiai renka 3 ar daugiau asmenų šeimos. Tai parodė rinkos tyrimų bendrovės TNS LT vykdomas Interneto vartotojų tyrimas.

2014 metų pavasarį beveik 13 proc. šalies gyventojų teigė, kad per pastaruosius šešis mėnesius jie naudojami planšetiniu kompiuteriu. Kita vertus beveik pusė iš besinaudojusių planšetiniu kompiuteriu šio įrenginio asmeniškai neturi.

„Nors planšetinis kompiuteris savo funkcinėmis savybėmis yra labai panašus į išmanųjį telefoną, pagrindinis šių įrenginių skirtumas yra ekrano dydis. Būtent dėl pastarojo aspekto skiriasi šių įrenginių naudojimo ypatumai: išmaniojo telefono naudojimas yra asmeninis, juo nėra dalinamasi, o tuo metu planšetę dažnai naudoja ne vienas asmuo, ypač namų aplinkoje. Tačiau planšečių rinkoje tendencija bendra – auga tiek jų turėjimas, tiek naudojimas“, – teigia TNS LT Media departamento projektų vadovas Darius Rinkūnas.

Planšetiniais kompiuteriais besinaudojantys Lietuvos gyventojai daugiausiai dėmesio skiria žaidimams (43 proc.), naršymui internete (36 proc.), naujienų portalams (34 proc.) ir muzikos klausymui (28 proc.). Tačiau lyginant planšetinius kompiuterius ir išmaniuosius telefonus, lietuviai planšetinį kompiuterį dažniau nei mobilųjį telefoną naudoja žaidimams, elektroninei bankininkystei, skaitmeninių knygų skaitymui, apsipirkimui, TV programų žiūrėjimui internete bei vaizdo skambučiams. Veiklos, kurioms Lietuvoje planšetiniai kompiuteriai naudojami rečiausiai – QR kodų skenavimas ir radijo klausymasis.

„Veiklas, kurioms mūsų šalies gyventojai labiau prioretizuoja planšetinius kompiuterius, nei išmaniuosius telefonus, lengviausia paaikškinti demografiniais duomenimis. Planšetinių kompiuterių turėtojai iš bendro šalies konteksto išsiskiria tuo, kad dažniau tai būna asmenys, kurių namuose auga 1 ar 2 vaikai iki 16 metų“, – pastebi TNS LT Media departamento projektų vadovas Darius Rinkūnas.

Stebint naudojimąsi planšetiniais kompiuteriais Lietuvoje pagal regionus, daugiausiai jų savininkų telkiasi Vilniuje ir jo apskrityje (40 proc.) ir Kaune bei jo apskrityje (22 proc.).

TNS LT Interneto vartotojų tyrimas atliktas 2014 m. vasario-balandžio mėnesiais tiesioginiu būdu apklausus 1898 Lietuvos gyventojus nuo 15 iki 74 metų amžiaus.

„Planšetinių kompiuterių turėtojai iš bendro šalies konteksto išsiskiria tuo, kad dažniau tai būna asmenys, kurių namuose auga 1 ar 2 vaikai iki 16 metų“

Didžiausia Lietuvoje rinkos ir žiniasklaidos tyrimų bendrovė TNS LT priklauso tarptautinei kompanijai TNS. TNS turi sukaupusi daugiau nei 60 metų patirtį rinkos tyrimų ir įžvalgų srityje. Jos atstovybės įsikūrusios daugiau nei 80-ye pasaulio šalių – Europoje, Pietų ir Šiaurės Amerikoje, Azijoje ir Ramiojo vandenyno regione, Afrikoje ir Viduriniuose Rytuose. Kompanija TNS priklauso vienai didžiausių pasaulyje įžvalgų, informacijos ir konsultacijų grupių „Kantar“.

„Kantar“ grupė, vienydama 13 specializuotų kompanijų sugebėjimus ir patirtį, teikia išskirtines ir pokyčiams įkvepiančias įžvalgas tarptautinei verslo bendruomenei bei siekia būti šios srities lyderiu. Grupė veikia 100 šalių ir jungia beveik 29 tūkst. tyrimų ir konsultacijų specialistų. Grupės paslaugomis naudojasi daugiau nei pusė kompanijų, patenkančių į „Fortune“ 500 didžiausių bendrovių sąrašą.

Šaltinis

PROGRAMOS ETWINNING STOVYKLA

Iš kur gi gimė idėja organizuoti tokias stovyklas? Kadangi kasmet renkami kokybiškiausi programos *eTwinning* projektai, už veiklą juose mokytojai apdovanojami vertingais prizais, o mokiniai lieka neįvertinti, nors sunkiai triūsia projektų metu. Siekdami ištaisyti šią neteisybę 2011 m. programos *eTwinning* Nacionalinė paramos tarnyba pirmą kartą inicijavome tokią stovyklą ir ji buvo skirta FILMŲ KŪRIMUI. Antroji stovykla judėjo ŠOKIO RITMU. Praėjusiais

metais mokėmės IMPROVIZUOTI. Na, o šių metų spalio 27-28 d. daugiau kaip 50 konkursų „Geriausią Lietuvos programos *eTwinning* mokykla 2014“ ir „Atraskime saugų internetą“ nugalėtojų tapo IŠMANIAISIAIS IŠRADĖJIAIS! Dirbdami kartu su „Robotikos akademijos“ mokytojais trijose amžiaus grupėse: 8-10 m., 12-15 m., ir 16-17 m. mokiniai gavo savo pirmąjį užduotį – surinkti robotą ir parašyti programą, kad robotas ne tik stovėtų, ir gražiai atrodytų, bet ką nors ir nuveiktų. Programavimas vyko ne rašant komandos kodą tekstu, bet konstruojant kaladėles „Lego“ - kompiuterio ekrane dėliojant tam tikras funkcijas atliekančias piktogramas, grafiškai apipavidalintas kaip „Lego“ detales. Pirmoji programa arba kitaip tariant komanda robotui buvo lengviausia - „važiuk, o kai bus tamsu – sustok“. Vėliau sekė sudėtingesnės komandos - „važiuk, kai bus tamsu – pasisuk kažkiek laipsnių, važiuok“ ir paskutinis pakeitimas - „važiuk, pasiekęs juodą kraštą – važiuok atbulas, venk kirsti juodąjį aikštelės kraštą“. Kai viskas buvo padaryta ir išbandyta, mokinių sukonstruoti robotai su tokiom pat užprogramuotom komandom susitiko robotų sumo ringe. Pagal visas taisykles robotų išradėjai nusilenkė vienas kitam, sustatė robotus vienas prieš kitą ir vienu metu įjungė. Robotai stumdėsi, sukinėjosi ir grūmėsi, stengdamiesi išstumti vienas kitą iš skritulio su juoda kraštine, netikėtai tapusio ringu, kol liko tik vienas iš robotų, laimėjęs robotų sumo turnyrą.

Po įtempto smegenų darbo, mokiniai rinkose kino salėje, kurioje tęsiant išradimų temą, kriaukšėdami spragintus kukurūzus žiūrėjo filmą „Dėžinukai“.

Antrosios dienos rytas buvo ne ką nuobodesnis. Mokiniai pabusti kvietė demonstruojami smagūs fizikiniai ir cheminiai eksperimentai. Ne tik mokiniai, bet ir juos atlydėję mokytojai rungėsi, kas daugiau metrų oro pripūs, kas išstovės ant žalių kiaušinių nesutraiškydamas jų, spėliojo kas žino daugiausia cheminių elementų pavadinimų ir tyrinėjo, kokį efektą galima pasiekti sausą ledą panardinus į karštą vandenį. Kad įspūdžių būtų ne per mažai ir gautos žinios dar labiau įsitvirtintų mūsų atmintyje, patraukėme į Energetikos ir

technikos muziejų. Transporto ekspozicijoje sužinojome, kada ir kur prasidėjo automobilių bei motociklų istorija, pasigrožėjome senoviniais automobiliais, išgirdome istorijas, kurias jie atsivežė į muziejų. Pamatėme pirmosios centrinės Vilniaus elektrinės įrenginius, kuriais buvo gaminama elektra Vilniaus miesto gyventojams, susipažinome su Vilniaus pramonės istorija. Užbaigiant dieną - desertas: interaktyviose muziejaus salėse ne tik prisiminėme kai kuriuos fizikos dėsnius, bet ir patys pabandėme sukurti žaibą, patikrinome savo taiklumą ir sužinojome kiek svirtume nukeliaugę į kitas planetas.

Atsisveikinant galvose kirbėjo: kaip šaunu būtų mokytis žaidžiant, matematikos ar fizikos žinių semtis ne iš vadovėlių, o konstruojant robotus, o pamoką paversti 45 minučių atradimu. Net ir praėjus stovyklai, kviečiame nepamiršti šių idėjų, nes jas galima paversti realybe ir savo mokykloje. Kaip? Mokantis ne tik pamokų metu, bet ir pasibaigus joms, ieškant informacijos ne tik vadovėliuose, bet ir internete, integruojant į pamokas populiarius tarp mokinių internetinius įrankius, mokantis iš kitų mokytojų ir mokinių, mokantis kartu su kitais bei mokant kitus, ką patys mokame geriausia. Tai galima pasiekti įgyvendinant programos *eTwinning* projektus ir juos integruojant į pamokas. Pirmyn!

Stovyklos įspūdžius pasakojo programos eTwinning Lietuvoje koordinatore Violeta Čiuplytė

Savo pastabas ir siūlymus naujienlaiškiui ar kilus klausimams rašykite: info@draugiskasinternetas.lt